

prednosti in uporabnih vrednosti učbenika ta, da bralcu z didaktično dovršeno osvetlitvijo metod in tehnik terenskega proučevanja ter spoznavanja prsti omogoča boljše poznavanje in razumevanje pokrajine kot celote, kar pa je hkrati skupni imenovalec domala vseh geografskih proučevanj.

Učbenik *Terensko proučevanje prsti* v pokrajini je aktualen, saj nudi vpogled v stanje na področju sodobnega terenskega proučevanja prsti kot tudi njihove klasifikacije in poimenovanja ter v tem smislu predstavlja malo terminološko in metodološko zakladnico. Na enem mestu združuje spoznanja ključnih tujih in domačih avtorjev ter vodilnih institucij na tem področju, kar je med drugim razvidno tudi iz bogatega in aktualnega seznama virov in literature, iz katerih sta avtorja črpala.

Potencialni bralci učbenika so predvsem študenti geografije ter študenti nekaterih drugih prostorskih ved (pedologija, krajinska arhitektura, agronomija, gozdarstvo, arheologija, geologija itd.) na ljubljanski in drugih univerzah pri nas, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo tudi s prstmi. Učbenik pa bo kljub temu, da je v osnovi napisan za univerzitetno raven, zagotovo dobrodošel pripomoček tudi za marsikaterega učitelja geografije na osnovni in srednji šoli, saj bo lahko iz njega črpal številna nova spoznanja in ideje za delo z učenci ali dijaki.

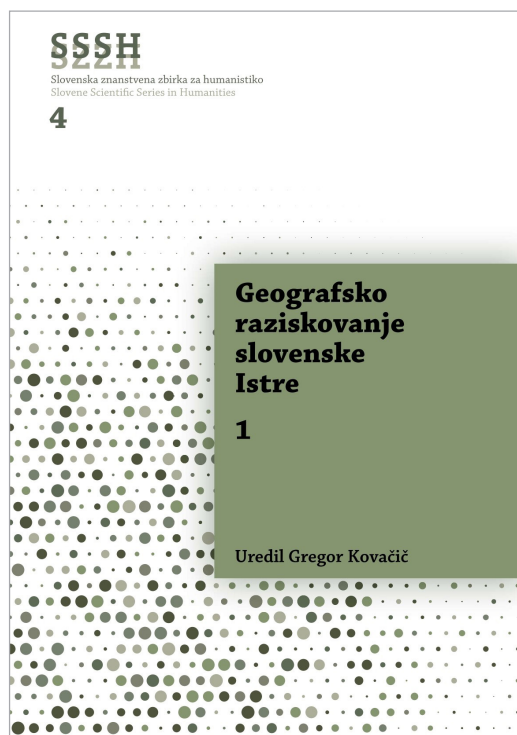
Pričujoči učbenik je prepotraben študijski in didaktični temelj, saj zapolnjuje vrzel, ki je pri nas na področju terenskega proučevanja prsti in pedogeografije nasploh vladala vse predolgo. Zadnji univerzitetni učbenik s področja pedogeografije z naslovom »Pedogeografija« avtorja dr. Franca Lovrenčaka je namreč izšel že v prejšnjem tisočletju in tudi aktualni terenski priročnik z naslovom »Terensko proučevanje prsti« avtorice ddr. Ane Vovk je po mnogih letih potreben korenite prenove. Z novim učbenikom bodo generacije študentov geografije in nekaterih ostalih prostorskih ved na Univerzi v Ljubljani in drugih univerzah pridobile še en kakovosten univerzitetni učbenik, ki bo predstavljal nepogrešljiv študijski pripomoček.

Tajan Trobec

GEOGRAFSKO RAZISKOVANJE SLOVENSKE ISTRE 1

Gregor Kovačič (urednik): Geografsko raziskovanje slovenske Istre 1.
Koper, Založba Univerze na Primorskem, 2022, 208 strani.

Slovensko znanstveno zbirko za humanistiko (SZZH) izdaja Založba Univerze na Primorskem z namenom spodbujanja izvirnih pristopov, komparativnih študij s področja humanistike in družboslovja ter kritičnega razmišljanja predvsem o slovenskem in vzhodnoevropskem prostoru. Monografija *Geografsko raziskovanje slovenske Istre 1*

je prva geografska in četrta knjiga v zbirki; njeni avtorji so Valentina Brečko Grubar, Miha Koderman, Gregor Kovačič, Mojca Poklar in Branka Razpet.

V samem srcu monografije so terensko delo in geografska raziskovanja obsredozemske pokrajine, ki so jih pri različnih predmetih na Oddelku za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem opravili profesorji in sodelavci skupaj s študenti. Lokacijsko je preučevano območje postavljeno med Tržaški zaliv in Kraški rob ter meji s sosednjima državama. Dodana vrednost monografije so avtorske fotografije, posnete med terenskim delom, in številni tematski kartografski prikazi, ki nadgrajujejo vsebino poglavij.

Začetno poglavje vključuje razmisleke o poimenovanju in opredelitvi območja slovenske Istre. V nadaljevanju na podlagi literature opisuje glavne geološke, geomorfološke, hidrološke, pedološke in biogeografske značilnosti območja.

Nič manj pomembno ni drugo poglavje, kjer so predstavljeni družbenogeografski elementi slovenske Istre. Poglavje je razdeljeno v tri zaokrožene dele: obravnavane so značilnosti prebivalstvenega razvoja zadnjih 150 let, značilnosti poselitve in naselij na tem območju ter ekonomskogeografski opis območja. Ker je slovenska Istra eno od turistično najbolj obiskanih območij v Sloveniji, ima posebno mesto tudi obravnava turističnogeografskih značilnosti in razvojnih tendenc.

Poglavje o obravnavi vrtač na območju Rakitovsko-Movraškega krasa je prvo od štirih problemsko zasnovanih poglavij v monografiji. Rezultati terenskega preučevanja 276 vrtač in obdelave podatkov z geoinformacijskimi orodji kažejo, da glede na morfometrične značilnosti prevladujejo majhne vrtače v zaraščanju, ki so praviloma skledaste oblike in obdane s suhimi zidovi. Podobno kot v sosednjih pokrajinah je tudi na tem območju v povprečju na vsak kvadratni kilometer kar 72 vrtač.

Mejna reka Dragonja je pogosto predmet tako družbeno- kot fizičnogeografskega raziskovanja. V monografiji jo avtorji obravnavajo z vidika njenih hidromorfoloških značilnosti in z vidika ekološkega stanja, ki je dobro. V srednjem toku je Dragonja skoraj popolnoma v naravnem stanju, čeprav je drevesno rastlinstvo ob regulirani strugi odstranjeno; za razliko je za okolico spodnjega toka značilno intenzivno kmetijstvo.

Tudi peto poglavje se osredotoča na hidrogeografijo: na vodne vire zaledja slovenske Istre. S terenskim delom so raziskovalci ugotavljali, kateri vodni viri so še vedno vzdrževani in se uporabljajo kljub temu, da so obravnavana območja priključena na vodovod. Na izbranih vodnih virih so bile opravljene tudi osnovne fizikalne in kemične meritve.

Zadnje poglavje se aplikativno vrača na Kraški rob, kjer je predstavljen predlog tematskih poti po omenjenem območju. Obe poti, ki sta predstavljeni v poglavju, sta bili zasnovani na podlagi idej domačinov v kombinaciji z raziskovanji študentov, ki so predlagali in opisali različne geografske zanimivosti. Ena od idej poti je bila izvedena in danes živi tudi v praksi.

Iz naslova monografije je razvidno, da gre za prvo v seriji knjig, katerih rdeča nit bo slovenska Istra v geografski perspektivi. Prva knjiga, ki se osredotoča na temeljne obče značilnosti z nekaterimi študijami izbranih primerov, bo tako v nadaljevanju nadgrajena še z večjim številom študij primerov sodobnih geografskih procesov na preučevanem območju Istre v Sloveniji. Pričujoča monografija je dostopna tako v tiskani kot tudi v elektronski obliki na spletnih straneh Univerze na Primorskem (na naslovu <https://zalozba.upr.si/geografsko-raziskovanje-slovenske-istre-1/>).

Borut Stojilčević

SLOVENSKE MANJŠINE V SOSEDNJIH DRŽAVAH

Jernej Zupančič: Slovenske manjšine v sosednjih državah. Zbirka Razprave FF. Ljubljana, Založba Univerze v Ljubljani, 2022, 419 strani.

Manjšine, še posebno slovenske manjšine v sosednjih državah, so ena od osrednjih tem proučevanja slovenskih političnih geografov. Ledino na področju geografskega proučevanja manjšin je oral nestor slovenske politične geografije Vladimir Klemenčič. Njegovo delo so nadaljevali in nadgradili njegovi nasledniki, v prvi vrsti Jernej